

bijlage 1 FACTSHEET FINANCIËEL BEHEER VWS (incl. 5,1 miljard corona gerelateerde uitgaven)

1 VERANTWOORDINGSONDERZOEK ALGEMENE REKENKAMER

Op de totale VWS-uitgaven 2020 (€27,25 miljard) is er voor afgerond € 2,1 miljard aan de uitgaven aan fouten en onzekerheden geconstateerd door de Algemene Rekenkamer.

Op de totale VWS-verplichtingen 2020 (€ 34,95 miljard) is er voor afgerond € 6,1 miljard aan fouten en onzekerheden geconstateerd door de Algemene Rekenkamer, waarvan € 4 miljard vanwege art. 2.27 CW (tijdig informeren van het Parlement: m.n. Eerste Kamer).

Een groot deel van de fouten en onzekerheden is gerelateerd aan de corona-gerelateerde uitgaven.

Uitgaven (bevindingen AR)

- Van de € 5,1 miljard constateert de rekenkamer dat er voor € 0,59 miljard bij de ingekochte goederen en diensten de geleverde prestatie niet kon worden onderbouwd van uit de inkoopdossiers. Daarmee is sprake van een onzekerheid (niet perse van een onrechtmatigheid).

- De goederen kunnen er dus wel degelijk zijn (de pakhuizen liggen vol), maar we kunnen op basis van accountantsnormen dit niet aantonen met een prestatieverklaring waar de middelen nu precies zijn.
- Daarnaast stelt de rekenkamer in het verantwoordingsonderzoek dat er sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid van € 0,95 miljard aan de uitgavenkant. Hiervan is sprake omdat in sommige gevallen het Parlement (met name Eerste Kamer) niet was geïnformeerd.
- De Tweede Kamer is met de voortgangsbrieven, debatten en incidentele suppletoire begrotingen (na de voorjaarsnota 2020) bediend, maar de Eerste Kamer onvoldoende. Dit leidt tot een onrechtmatigheid, maar niet tot een onjuiste besteding van de middelen.
- Daarnaast is een begrotingsonrechtmatigheid van €0,56 miljard ontstaan doordat bij verstrekte voorschotten geen bankgarantie is gevraagd, zoals de comptabele wet- en regelgeving formeel voorschrijft.

Verplichtingen (bevindingen AR)

- Er is sprake van € 6,1 miljard aan onzekerheid of fout, waarvan € 5,4 miljard betrekking heeft op de corona-uitgaven (verplichtingen waren hoger dan de uitgaven in 2020). Van dat bedrag had € 4 miljard betrekking op begrotingsonrechtmatigheid (het niet tijdig informeren van de Eerste Kamer). NB: de verplichtingen 2020 waren

fors hoger dan de uitgaven. Dit hangt samen met het feit dat beleid in 2020 is gestart (IC-capaciteit), vaccins-aankoop en inrichting van de implementatie, testcapaciteit en bevoorschotting GGD'en, die leiden tot uitgaven in 2021.

2. CRISIS

- Er is in 2020 €5,1 miljard uitgegeven om de coronacrisis te beheersen. Zie onderstaande tabel (uitgaven 2020).

Tabel 80 Totaal COVID-19 gerelateerde uitgaven- en verplichtingen 2020 (bedragen x €1 mln.)				
Maatregel ¹	Verplichtingen 2020	Uitgaven 2020	artikel	Relevante Kamerstukken
1) Aanschaf en distributie medische beschermingsmiddelen	1.461	1.229	2, 1 en 3	eerste supp, ISB 1, 2, 4 en 5.
2) GGD'en en veiligheidsregio's	642	387	1	ISB 1, 2 en 4
3) IC-capaciteit	419	91	1	ISB 2 en NvW 2e ISB
4) Ondersteuning sportsector	68	68	6	ISB 1, OW 2021 (Juli-brief), ISB 4
5) Ondersteuning zorgpersoneel	0	0	4	eerste supp, ISB 4
6) Onderzoek inzake COVID-19	38	40	1, 2 en 4	eerste supp, ISB 1, 2 en 4
7) Testcapaciteit RIVM en GGD	2.708	949	1	ISB 1, 3 en 4
8) Vaccin ontwikkeling en medicatie	254	93	1 en 9	eerste supp, ISB 1, 2, 4 en 5.
9) Zorgbonus	2.055	2.054	4	NvW 1e ISB, ISB 2 en 4 en najaarsnota
10) Zorgkosten en bijstand Caribisch Nederland	75	75	4	eerste supp, ISB 2 en 4
11) Overige maatregelen (plafond Rijksbegroting)	102	68	1, 2, 3, 4 en 10	eerste supp, ISB 1 en 2 en 4
totaal	7.821	5.054		

¹ 1e supp Kamerstukken II 2019/20, 35450 XVI, nr. 1, ISB1 Kamerstukken II 2019/20, 35493, nr. 1, NvW Kamerstukken II 2019/20, 35493, nr. 5, ISB2 Kamerstukken II 2020/21, 35567, nr. 1, NvW Kamerstukken II 2020/21, 35567, nr. 5, ISB3 Kamerstukken II 2020/21, 35585, nr. 1, nr. ISB4 Kamerstukken II 2020/21, 35634, nr. 1, 2e suppletioire begroting 2020, Kamerstukken II 2020/21, nr. 35650, nr. 1, NvW Kamerstukken II 2020/21, 35650, nr.3, ISB5 Kamerstukken II 2020/2021, 35683, nr. 1

- In de ongekende crisis veroorzaakt door het coronavirus heeft VWS, met het veld, ontzettend hard gewerkt om:
 - voldoende beschermingsmaterialen beschikbaar te hebben voor Nederland (door eigen inkoop en later via het LCH dat het ministerie heeft bevoorschot);
 - de inkoop van beademingsapparatuur;
 - beschikbaar krijgen van testen (en testcapaciteit);
 - overeenkomsten sluiten komsten voor vaccins;
 - een bonus uit te keren aan zorgmedewerkers;

- RIVM, GGD'en, ziekenhuizen en allerlei partijen zijn aan de slag gegaan om het coronavirus zo veel mogelijk te beheersen.
- Daarbij heeft VWS ook een nieuwe rol moeten aannemen door zelf ook uitvoerder te worden (denk aan de inkoop van spullen) uit te gaan voeren. Ongekend wat er is gebeurd en neergezet en dat is iets om trots op te zijn.
- Om dit mogelijk te maken is in totaal 5 miljard beschikbaar gesteld vanuit de generale middelen.
- Het crisisbeleid houdt zich slecht tot zorgvuldig handelen vanuit het oogpunt van Financieel beheer. Dat ziet u terug in het verantwoordingsonderzoek van de Algemene Rekenkamer.
- En iedereen wilde snelle actie (ook uw Tweede Kamer). Iedereen was betrokken.

-

3. FINANCIËEL BEHEER

- Het ministerie van VWS heeft in de afgelopen jaren geen bevindingen of onvolkomenheden gehad van de Algemene Rekenkamer op het financieel beheer. Wel waren er onvolkomenheden op inkoop- en subsidiebeheer waarvoor VWS, telkens naar aanleiding van die bevindingen, ook inspanningen heeft verricht om deze aan te pakken.
- De Algemene Rekenkamer ziet ook de inspanningen en reflecteert hier ook op in zijn verantwoordingsonderzoeken: *'Wij constateren allereerst dat de minister van VWS in 2018 op goede wijze invulling heeft gegeven aan onze aanbevelingen uit het verantwoordingsonderzoek 2017.'* en *'De minister van VWS heeft zich in 2019 ingespannen om de verantwoording over besteding, bedrijfsvoering en beleid te verbeteren.'*
- De Auditdienst Rijk heeft het ministerie de afgelopen jaren wel gewezen op de 'lean and mean' organisatie van de financiële kolom. De beleidsdrukte nam de afgelopen jaren toe, maar de financiële kolom groeide onvoldoende mee. Dit kon kwetsbaar zijn, maar gegeven dat VWS weinig bevindingen had was het niet nodig om actie te ondernemen.
- Tegen de coronacrisis was het ministerie, en de financiële kolom, niet opgewassen (wie wel). Dat we niet alle

uitgaven rechtmatig zouden doen was geen verrassing.

Dit is ook gemeld aan uw Kamer in juni 2020.

- De verantwoording over 2020 laat zien dat het ministerie van VWS het financieel beheer moet verbeteren. Met het programma verbeteren financieel beheer wordt dit ook opgepakt en wordt gekeken naar zowel de korte termijn verbeteracties, maar ook de structurele borging.